

Mediáció Magyarországon: Nincsenek esetek, de vannak még csodák

2005. augusztus 25-én a „Békés és fájdalommentes megoldások” című konferenciával zárult a Család Gyermek Ifjúság Egyesület Phare Access Macro támogatásával megvalósított programja. Összegezték a haladó mediációs képzések, valamint a regionális mediációs koordinációs központok kialakításának tapasztalatait. A konferencián is többször előkerült a mediáció szakemberekkel való elfogadtatásának, illetve a potenciális felhasználókkal való megismertetésének sürgető szükségessége. Kevés az eset, sok az ismerethiány, bizalmatlanság, felmerül a szakemberek ellenérdekeltsége bizonyos esetekben, most azonban azt szeretnénk megmutatni, hogy igenis vannak „csodák”. Megtörténik, hogy bíróságok belátják saját határait, és azt javasolják a feleknek, hogy próbálják meg konfliktusukat saját maguk elrendezni; és vannak önkormányzatok, akik felismerik, hogy felelősek az általuk működtetett intézményekért és az abban dolgozók lelki egészségéért. A következő két eset – amelyek megjelentek a fent említett konferencia tanulmánykötetében is – kitűnő példa arra, hogy a mediáció megfelelő választ képes nyújtani mind a gyámhivatali és bírósági eljárás hiányosságaira, mind a kisközösségi kapcsolatok nehézségeire, itt és most, ma Magyarországon. Ha nem is elég ismert, elfogadott és elterjedt még, a mediáció itt van, és reális alternatívát képvisel.

A helyzet reménytelen, de nem súlyos – avagy mediáció a bíróságról

Az alábbi eset érdekessége, hogy a gyermeklátás ügyében egymással két éve pereskedő párt a bíróság küldte mediációra. Ezt a sajnos ma még igen ritka eljárást sem a bíróság mediáció iránti olthatatlan elkötelezettsége indokolta: egyszerűen nem tudtak mit kezdeni a párral, akik a saját kérelmük alapján hozott határozatokat sem tartották be, és a tárgyalásokon is elmondták, hogy a következőt sem fogják. Három tárgyalás, számtalan gyámhivatali határozat, módosítás, felszólítás, bíróság, saját szakértői vélemény, orvosi látélet, egymásnak ellentmondó tanúvallomások vastkos jegyzőkönyvei duzzasztották a felek irathegyét, amelyekből bármelyikük bármikor előhúzhatta a másik állítását megcáfoló aktuális aduászt. Két jó megjelenésű, intelligens, jó verbális képességű ember, akik nem kérdőjelezik meg egymás szülői képességeit, biztonságban tudják egymásnál közös gyermeküket, és minden szakértői vélemény szerint egyaránt teljesen alkalmasak a nevelésére. Nem akarják mindketten a lehetetlent, megegyeznek abban, kivel éljen a gyermek, másikkuk pedig kéthetenkénti láthatást szeretne. Hogyan telhetett el mégis nyolc hónap úgy, hogy az apa egyetlen láthatáson sem kapta meg gyermekét? A történetben minden egészen hétköznapi, ezért is lenne különösen fontos, hogy minden érintett szakember, illetve az egész rendszer komoly önkritikát gyakoroljon.

Higgyék el, itt nem mi fogunk döntést hozni. Mert maguknál senki a világon nem tudhatja jobban, milyen megoldás lesz jó önöknek. Elmondjuk minden mediáció elején, mert így van, mert hiszünk benne, mert új távlatokat nyit a felek gondolkodásában akkor is, ha nem bíznak benne, akkor is, ha jobban szeretnék, ha nem nekik kellene megoldozni a megoldásért. És néha közben elfelejtjük, hogy az ő esetükre nézve tény náluk van a bölcsék köve, mert közben elárasztanak ben-

nünket is saját értékeink, meggyőződéseink, szakmai elveink. Az a szerencse, hogy a mediáció folyamata, forgatókönyve megóv minket önmagunktól, sehol nincs hely benne jóférsült szakvéleményeinknek.

Úgy kezdődött, hogy megegyeztünk a láthatásban – meséli a mediáció elején Anna. Nem sokkal gyermekük születése után elköltözött Pétertől, majd rövidesen megállapodtak a láthatás menetében, ami több mint egy évig jól is működött. Volt rövid- és hosszú távú tervük, amit közös megegyezéssel rugalmasan alakítottak a gyerek aktuális fejlődési szükségleteihez. Függetlenül attól, hová mérgesedett két év alatt ez a viszony, ez a kezdet óriási erőforrás, amelyet a mediáció előtt semmiféle eljárás nem tudott kihasználni, és amelyre a felek sem tudtak büszkén és bizakodva visszatekinteni. A mediációs ülésre egyikük sem azzal a hittel érkezett, hogy születhet megállapodás: kezdetben azt feltételezték, a másik nem lesz hajlandó belemenni semmibe, később azt is megélték, hogy ők maguk sem szeretnék. Az a meggyőződés, hogy a másikkal márpedig nem lehet dűlőre jutni, az ülés több mint kétharmadának meghatározó atmoszférája volt, erősebb, mint a szintén létező vágy, hogy dolgaik végre rendeződjenek.

A dolgok nagyjából onnantól kezdve nem működtek, hogy a láthatás bírósági szabályozását kérték. Pedig a bíróság nem is nagyon tett mást, mint hogy korábbi megállapodásukat kisebb módosításokkal, kiegészítésekkel határozatba foglalta. Ezek a kisebb változások azonban elégnék bizonyultak ahhoz, hogy senki ne érezze magáénak az így született megoldást. A láthatás hivatalos rendezése olyan mérföldkőnek bizonyult, amelyhez mindketten csak mint külső beavatkozáshoz, hivatkozási alaphoz tudtak viszonyulni, tartalmában bármennyire hasonlított is eredeti egyezségükhöz. „Én már akkor is biztosított-

tam ugyanezt a láthatást, amikor erre még semmiféle határozat nem utasított” – hangzik Anna saját olvasatában, Péter szerint viszont: „nagy kegyesen láthatást biztosított, holott ő vitte el önkényesen a gyereket, aki közös felügyeletünk alá tartozott”. Az önként vállalt rendszer mindenki megelégedésére működött, a jog sértettség és vita tárgya lett.

Eredeti megállapodásuktól a gyakorlatban kezdettől fogva eltértek. Megállapodtak ugyan abban, hogy az apa szombatonként 10 órakor viheti el a kislányt, ezt azonban a pár hónapos kisgyerek alvásához igazítva kora délutánra tolták ki, amibe az apa is beleegyezett. Azzal, hogy a bíróság másfél évvel később a délelőtre is kiterjedő időtartamban határozta meg a láthatást, gyakorlatukon ugyan nem változtattak, de Anna beszorítva érezte magát, úgy látta, hogy egy bírósági végzés alkalmatlan arra, hogy a gyerek igényeihez alkalmazkodjon, Péter pedig törvény adta jogait látta csorbulni a korábban működő rendszerrel. Fontos leszögezni, hogy ebben a helyzetben, bármilyen rugalmas volt is, a bíróságnak nem volt jó lépése. Egyetlen külső szakértőnek sem lehetett volna. Péter úgy érezte, azzal, hogy írásos formába kerültek gyermeke láthatásához fűződő jogai, nincs más dolga, mint azok érvényesítése, neki semmit nem kell tennie a rendszer működése érdekében. Ez az attitűd a mediációs ülést is végigkísérte: valójában nem akart mást, se többet, se kevesebbet annál, amit Anna felajánlott. Inkább az volt fontos számára, hogy legyen valami, aminek a teljesülését számon kérheti Annán. Ugyanakkor Anna pontosan azt tartotta elképzelhetetlennek, hogy bármiféle előre meghatározott rendszert számon kérjenek rajta, mert számára ez egyet jelentett azzal, hogy nem képviselheti gyermeke folyamatosan változó igényeit.

A helyzet rövidesen elmérgesedett. Péter, immár szakértői és szakirodalmi érvekkel felvértezve rendre azt kifogásolta, hogy Anna pszichológiailag akadályozza a sikeres láthatásokat, a gyerek éhesen, kialvatlanul, anyja szorongását megjelenítve rossz idegállapotban kerül hozzá, minden adott egy frusztrált találkozáshoz, amelyből Anna levonhatja a következtetést, hogy Zsófi nem érzi jól magát az apjánál. Ha volt is ennek az olvasatnak realitása, a megoldásban nem segített. Anna anyai kompetenciáját érezte támadottnak a fenti érvek által, és messzire elment, hogy érvekkel támassza alá, miért félti egyre jobban lányát az apjától. A három éves gyereknek „súlyos alvásproblémái” tették lehetetlenné a délutánnál korábbi láthatást, az apja új lakóhelyéig vezető 45 perces autózás „végtelenül kimerítő, egyszerűen még túl hosszú egy ekkora gyerek számára”, az egyszeri szabadtéri fürdőzés az apával „egy életre tönkretette a gyerek vízhez való viszonyát”. Anna az apai láthatásokat rövidesen olyan fenyegetőnek találta lánya lelki egészsége szempontjából, hogy egy nagy sirással induló átadáskor végül mégis magánál tartotta a gyereket, és arra hivatkozva, hogy a gyerek fél és nem akar menni, többé nem is engedte el. Nyolc hónap telt el így a mediációs ülés előtt.

A saját olvasatok során még számos rendezetlen konfliktus vetődött fel. Péter sérelmesnek találta, hogy Anna elhagyta közös otthonukat, és magával vitte gyermeküket, inkorrektnek találta közös pénzügyeik rendezését, Anna számlájára írta közös

ismerőseikkel való viszonya megromlását. Annában fájdalmasan él néhány tárgy elvesztése, a tény, hogy Péter nem ment utána és nem próbálta megmenteni házasságukat, fizikai bántalmazással vádolja Pétert, valamint nehezményezi, hogy eltérő gyermeknevelési elveiket nem tudják számára megnyugtató módon rendezni. A saját olvasatok ismertetése, egymás történeteinek és állításainak megcáfolása több mint két órát vett igénybe. A megtárgyalandó témákhoz érve visszakináltuk az általuk érintett összes problémát, kérdeztük, szükségesnek látják-e, hogy ezeket megbeszéljük. Mindegyikre nemet mondtak a láthatás rendje és a gyereknevelés összeegyeztetése kivételével. Fontos volt számukra, hogy meghallottuk ezeket a sérelmeiket, amelyeket ily módon elismerve félre tudtak tenni az aktuális konfliktus rendezése érdekében. Mindazonáltal közös múltjuk sok rendezetlen fájdalom felkavarta őket, és a sok ponton való egyet nem értés reménytelenné tette számukra, hogy ebben a kérdésben megegyeznek majd.

A legreménytelenebb pillanatban megállapodtunk, hogy szünetet tartunk. Ez lehetőséget adott nekünk, mediátoroknak, hogy stratégiát készítsünk a hátralevő időre nézve, és kifejezhessük érzéseinket, frusztrációnkat. A mediátori szerep semlegessége nem azt jelenti, hogy nincs akár nagyon határozott véleményünk. Nagyban segíti viszont az ülés során tanúsított semlegességet, ha közben kinyithatjuk a szelepeket, kiengedhetjük a gőzt. Lesz ebből valami, megegyeznek? Minden szünetben megfogalmazódó kérdés segít abban, hogy megengedjük magunknak és a feleknek is, hogy a végén nem lesz megegyezés. Paradox módon ez alól a tudattalan nyomás alól felszabadulva a felek könnyebben megegyeznek. Anna és Péter a szünetben egy helyiségben dohányoztak, mikor visszatértek, érezhető volt, hogy beszélgettek közben. Mindenki számára nyilvánvaló volt, hogy körülbelül egy óra van hátra, ez alatt ki lehet dolgozni a megállapodást, ha valóban a jövőre koncentrálnunk. A szünet itt is, mint nagyon sok esetben, alkalmas volt arra, hogy határt húzzon a múlt és jövő között: a felek úgy érezték, módjuk volt sérelmeiket, ellenérzéseiket, fájdalmaikat kifejezni, társuk és a mediátorok által meghallgatásra lelteni. Közös érdekük, hogy gyermekük kapcsolattartása szüleivel rendeződjön, ők pedig véget vethessenek a gyámhivatali és bírósági eljárások hosszú sorának ekkorra előtérbe kerülhetett. Anna első mondata a szünet után az volt, hogy valóban előfordulhat, hogy túlfélti Zsófist, ami talán a legfontosabb áttörés volt: letette azt a pajzsot, amit a gyerek érdekére hivatkozva a kislány és az apa közé emelt. Innentől kezdve határozottan együttműködő volt.

Ekkor kerülhetett előtérbe a másik fél ellenállása. Péter az ülés első percében közölte, hogy nem tudja, mit fogunk itt csinálni, de abban biztos, hogy Anna semmibe nem fog beleegyezni. Az efféle bizalmatlanság alapvető sajátja a mediációs üléseknek, Péter esetében azonban ezt egyértelműen alátámasztották a korábbi tapasztalatai. „Mind a két bírósági végzés Anna kérelmén alapult, mégsem tartja be. Nincs olyan megállapodás, amit betartana, csak az időt akarja húzni.” Ezt az ülés elején Anna is elismerte. Ha úgy érzi, egy határozat nem a gyereke érdekét képviseli, nem fogja betartani. Szeretné rendezni a kapcsolattartást, de ragaszkodik hozzá, hogy ilyen hosszú idő elteltével ez fokozatosan valósuljon meg. A legutóbbi bírósági tárgyaláson a

bírónő azt javasolta, hogy két hétvégén látogassa az apa az anya otthona közelében található játszótéren a kislányt, majd a harmadik alkalomtól vigye el egész hétvégére. Anna szerint ez nem fokozatosság, és ott megmondta, hogy ezt a határozatot sem fogja betartani. Ekkor javasolta a bíróság, hogy egyezzenek meg mediáció segítségével. Péter ezek után nagyon bizalmatlan volt azzal kapcsolatban, hogy Anna együttműködik majd vele. A megegyezési fázisban nehéz volt rávenni, hogy elmondja, mit tartana ideális megoldásnak, mit szeretne. „Azt szeretném, ha már bűncselekménynek nyilvánítanák a láthatás megtagadását” – mondta. Szemlélete ekkorra már egyértelműen büntető volt Anna vonatkozásában: hozzanak egy határozatot, ami rögzíti az ő jogait, elsősorban arra, hogy nem érvényesülésükért elmarasztaltathassa Annát. A mediáció során feladatunk volt sérelmeinek elismerése; annak visszajelzése, hogy aktív szerepet kell vállalnia a közös konfliktus megoldásában; és a realitás elfogadása: csak olyan egyezség lesz működőképes, amit Anna is megnyugtatónak talál. Fontos volt, hogy ez utóbbit értéktelenesen közvetítsük, mert nem arról van szó, hogy Annának igaza van-e, vagy Péternek milyen jogai lennének, hanem arról, hogy az ő hármójuk életében hogyan fog működni a kapcsolattartás.

A megegyezés folyamata inntől kezdve gördülékenyen haladt. Megkértük a feleket, hogy jelöljenek meg egy hosszabb távú célt, ahová a láthatások tekintetében el szeretnének jutni, illetve – miután abban megegyeztek, hogy fokozatosságra van szükség – azt, hogy ezt milyen ütemben kívánják elérni. Péter a korábbi egyezségükben már rögzített állapotot szeretne volna elérni: péntek délutántól vasárnap estig tartó hétvégeket minden második héten, valamint az ünnepek és szünidők felét. Hosszú távú célként ezt Anna is elismerte, azonban Péter három hónap, Anna 13 hónap múlva látta reálisnak, hogy addigra a láthatások idejének folyamatos emelésével ide jutnak majd. Ez a nagy különbség ismét a megegyezés reménytelenségének érzetét keltette bennük, ezért gyorsan fordítottunk a kérdésemre, és a következő hét felől közelítve kértük őket, írják le, hogyan zajlik majd és meddig tart a következő láthatás. Az elérendő cél birtokában ez már könnyen elvégezhető feladatnak bizonyult: Anna felvázolt egy ívet, amelyet követve számára megnyugtató fokozatossággal növekedne a láthatások gyakorisága a következő év során, Péter néhány módosítást kért, és minden ponton megegyeztek. Egy évre előre napi pontossággal megállapodásba foglaltuk a láthatások kezdetét és végét, így előre áttekinthették, hogyan alkalmazkodnak majd az ünnepekhez, születésnapokhoz, óvodai szünetekhez. Megállapodtak továbbá, hogy ha valami aggasztaná őket a gyerek másikkal töltött idejével kapcsolatban, eddigi működésüktől eltérően Anna első válasza nem a láthatások felfüggesztése lesz, Péter pedig nem fordul azonnal a gyámhivatalhoz, bírósághoz, hanem kísérletet tesznek a konfliktus saját maguk közti rendezésére, szükség esetén a mediátorok újbóli bevonásával.

Sokféle konfliktusrendezési, vitakezelő eljárás létezik, és nem mindig könnyű annak eldöntése, az adott esetben melyik a leghatásosabb. Anna és Péter esete nemcsak azért érdekes mediációs szempontból, mert így végül eredményre jutottak, hanem azért is, mert előtte szinte valamennyi elérhető eljárást végigpróbtak.

Az egymás közti megegyezés működött egy darabig, később azonban a gyermekláthatás kérdésére annyi más konfliktus rákódott, hogy egyedül képtelenek voltak a megoldásra koncentrálni. A problémafelvetést és a megoldási javaslatok kidolgozását is Anna dominálta, ami fokozta Péter ellenállását, és az együttműködés ellen hatott. Péter egyértelműen elutasította, hogy Anna lakásán látogassa gyermeküket, Anna azonban nem talált megnyugtatónak semmilyen más megoldást.

Szintén Anna kérésére megpróbálkoztak a felügyelt láthatással a Kapcsolatügyelet segítségével, esetükben viszont egyáltalán nem segített az a munkamódszer, amelynek során külön-külön, egymást végig nem hallgatva zajlik a mediáció. Fontos itt hangsúlyozni a mediáció előkészítésének jelentőségét. Valóban gyakori, hogy egy hosszú ideje konfliktust fenntartó pár hallani sem akar arról, hogy egy asztalhoz üljön egymással. Az itt bemutatott esetben három óra alatt megegyezésre jutottak, ezt azonban megelőzte egy másfél hónapon át tartó telefonos előkészítési munka a felekkel, amelynek során elértük azt, ami tulajdonképpen a megegyezés felé vezető út hosszabbik fele: hogy leüljenek és végighallgassák egymást. Szakmai meggyőződésünk szerint e nélkül nincs családon belüli mediáció, különösen gyermekláthatás kérdésében, ahol elengedhetetlen azt közvetítenünk, hogy függetlenül az ő kapcsolatuktól, gyermekük sorsa örökre a szülők közös ügye marad. A kizárólag különtárgyalások elvén működő mediáció során a felek ismét csak saját érveiket és sérelmeiket hallják, és elmarad az az alapvető élmény, hogy ami számunkra talán képtelenség, a másik számára mégis valóság. Péter méltatlannak találta továbbá, hogy a Kapcsolatügyeleten heti két órában, egy meghatározott helyen, többnyire szenvedélybeteg apák társaságában találkozhat csak lányával, jogosan úgy érezte, hogy az ő viselkedésében nincs semmi olyan veszélyeztető elem, ami ezt az eljárást indokolná.

Amikor a vitás kérdést szakértők segítségével kísérelték meg rendezni, az történt, hogy mindketten addig mentek, míg nem találtak valakit, aki azt mondta volna, amit hallani akartak. Nem tudjuk, találkozott-e Anna olyan pszichológussal, aki segített volna feltérképezni gyermeke néha extrémításba hajló feltételeinek okát és körülményeit, Péter iránti dühét és csalódottságát, de tudjuk, hogy végül talált egyet, aki leírta, hogy két és fél éves lánya azért nem szobatiszta, mert apja egyszer úszópelenka nélkül vitte a medencébe, ezzel végtelen szorongást és a pelenka iránti szélsőséges ragaszkodást idézve elő. Péter szakértői a gyereket nem látták, így főleg elméletben értekeztek arról, hogy a kislány sírása átadáskor egyértelmű következménye az anya viselkedésének, aki félelmet kelt benne és elvárja tőle, hogy ne akarjon az apjához menni. Függetlenül attól, mennyi realitása van a különböző szakvéleményeknek, ebben az esetben csak az árkot mélyítették a szülők között, akik legirracionalisabb viselkedésüket is hivatalos papírokat lobogtatva tudták ezen túl igazolni.

A bíróság két be nem tartott határozat után példamutató módon belátta saját tehetetlenségét, és miután meggyőződött arról, hogy mindkét szülő egyaránt alkalmas a gyerek nevelésére, és sehol nincs semmiféle veszélyeztető tényező, a döntést visszaadta oda, ahová tartozik: a szülők kezébe. Természetesen előfordul számtalan olyan eset, amikor a szülők egymás ellen

táplált indulatai olyan erősek, hogy azzal valóban veszélyeztetik a gyerek alapvető jogát mindkét szülője szeretetére és törődésére, és távolról sem mindig lehet arra számítani, hogy ezt maguk is belátják. Anna és Péter azonban biztonságos, jó szülőnek tartotta a másikat, korábban képesek voltak már megegyezni, és erre lehetett alapozni.

Mire a mediációs ülésre sor került, már mindketten vesztes helyzetben voltak. Péter egyértelmű vesztese volt az elmúlt háromnegyed évnek, amely során gyakorlatilag nem láthatta kislányát, sérült kapcsolatuk állandósága és folyamatossága, és ekkorra már elképzelhetőnek tartotta, hogy a gyerek meg sem fogja ismerni. Anna helyzete is egyre fenyegetettebbé, az apa „eltitása” gyermekétől tarthatatlanná vált, és semmilyen korábbi technika nem tette lehetővé Anna számára, hogy úgy visszakozzon ebből a helyzetből, hogy közben ne sérüljön önmagáról, mint gondoskodó, jó anyáról, kompromisszumkész, megoldáskereső emberről alkotott képe. Szimbolikus ebből a szempontból a mediációs ülés kifizetési módja. Anna pár perccel előbb érkezett, és ragaszkodott hozzá, hogy a mediáció díjának felét előre kifizesse, ezzel is mindenképp megelőzve: én mindent megteszek, az én részem rendben van, elrendeztem, csak Péter-

re várunk. Amikor az ülés láthatóan számára is meglepő módon eredménnyel zárult, azt mondta, szeretné a másik felét is ő kifizetni, ezzel mintegy elismerve azt is, hogy a kialakult helyzetért felelősséget vállal, valamint azt is, hogy nagyon fontos neki, hogy végre megoldás született.

Gyermek-elhelyezési ügy lesz? – kérdeztem öt perccel az ülés előtt. Nem, láthatás. Már megegyeztek a bíróságon, de az anya azóta sem engedi oda a gyereket – hangzik a válasz. Szándékosan nem tájékozodom az ügyekről előre részletesen. Még ebben az egy mondatos információban is annyi minden van, ami előítéleteket szülhet. Sok mindent gondolhatok arról, hogy valaki egy hároméves gyerek és az egyik szülője közös életéből önkényesen elvesz egyet, de semmit nem segítek vele. Anna gondoskodó, törődő, aggódó anya, aki tudatosan nem ártana kislányának soha. Péter passzív partner, nem kezdeményez megoldásokat, többnyire az elégedetlen reagáló szerepében találjuk. Egyikük szerepe sem fehér vagy fekete, helyzetük reménytelen, de egyáltalán nem súlyos. Megegyeznek úgy, hogy Anna nyugodt, Péter félve reménykedik. Hoztak egy megoldást, amit senki a világon nem tudott volna helyettük kitalálni.

Neményi Eszter

Legyetek jók, ha tudtok...

■ BEVEZETŐ

A következő esettanulmány egy általános iskolában történetet dolgozza fel, egyrészt abból a szempontból, hogy mely esetek alkalmasak mediációra, másrészt abból a megközelítésből, hogy a mediációban résztvevők száma független a mediáció eredményességétől és sikerességétől. Az esettanulmány anyaga volt a haladó mediációs képzésnek és kiscsoportokban való feldolgozása számos tanulással szolgált. Természetesen az eset és annak tanulságai jóval túlmutatnak a mediációra való alkalmasságon, ezért fontosnak tartjuk, hogy pár szóban erről is írjunk, valamint megvizsgáljuk az eset gyermekvédelmi tanulságait.

Az eset bekerülése nem volt szokványos, hiszen gyakorlatunkban mindeztáig példa nélküli, hogy polgármesteri hivatal kérte volna a mediációt, egy olyan ügyben, ahol az iskola, a pedagógusok, illetve a helyi gyermekjóléti szolgálat állt konfliktusban egy magántanulói státuszt érintő ügyben. A szakmai vitát beárnyékolta az a tény – amely a mediációs eljárás alatt folyamatosan érzékelhető volt –, hogy komoly személyi konfliktusok vannak a településen dolgozó gyermekvédelmi szakemberek között, amelyek nagyban nehezítették a probléma békés rendezését.

■ ELŐZMÉNYEK

Az ügyben érintett gyermek, egy háromgyerekes családból származó kislány, második osztályba jár. A családról régóta tud a helyi gyermekjóléti szolgálat, állandó kapcsolatban vannak velük, sokszor szorulnak életvezetési tanácsokra, amelyeket többkevesebb sikerrel be is tartanak, családgondozójukkal nyílt, bi-

zalmas kapcsolatot ápolnak. Andris a legkisebb kislány a családban, mióta elkezdte az iskolát, állandó problémák vannak vele. Osztályfőnöke elmondása szerint soha nem figyel az órán, semmi nem érdekli, állandó rendetlenkedésével társait is zavarja. Második osztályban az osztályfőnök kezdeményezte magántanulói státuszba helyezését. A magántanulói státusz kezdeményezése után elsősorban szakmai, majd személyes vita alakult ki az érintett szakemberek között, és természetesen ebből nem tudta kivonni magát a család sem. Ezen a ponton került sor a mediációra, amelyen minden érintett fél megjelent.

A következőkben rekonstruáljuk az ülésen történeteket, természetesen a nevek megváltoztatásával, röviden összefoglalva a lényegét, ismertetve a „saját olvasatokat, amelyből világossá válik számunkra a konfliktus”. Az esettanulmány keretei jóval szűkebbek annál, hogy a teljes ülést – amely egyébként két napig tartott – részletesen bemutassuk. Az eset megírásánál arra törekedtünk, hogy láthatóvá váljék: a legnehezebbnek tűnő esetekben, ahol látszólag még az érdekek is különbözőek, a résztvevők számától függetlenül, mindig van remény a mindenképp számára elfogadható megállapodás kidolgozására.

A mediációs ülésen 30 ember vett részt, ezért nagyon fontos volt, hogy jól gazdálkodjunk az idővel, úgy, hogy közben mindenkinek, aki az ügyben érintett, lehetősége legyen elmondani a véleményét. Arra kértük a résztvevőket, hogy az egy szervezet-től jövők részéről egy valaki foglalja össze az általa képviselt szervezet álláspontját.

Jelen voltak az óvoda, az iskola, a családgondozó és a gyermekjóléti szolgálat, valamint az önkormányzat képviselői, valamennyien kapcsolatban álltak vagy állnak a családdal, vagy a múltban vagy a jelenben.

